

ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในโครงการผลิตครูการศึกษาชั้น
พื้นฐาน ตามหลักสูตรระดับปริญญาตรี 5 ปี ใน 4 สถาบันการศึกษา
Emotional Quotient of Fourth-year students in producing five year teacher program
according to bachelor's degree 5 year curriculum of 4 educational institutions

นางสาวนุจรอด โชติวชิรา

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในโครงการผลิตครูการศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรระดับปริญญาตรี 5 ปี ใน 4 สถาบันการศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์โดยภาพรวมและรายด้านของนักศึกษาที่จำแนกตามตัวแปรด้านสถาบันการศึกษา เพศ สาขาวิชาและระดับผลการเรียน ของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในโครงการผลิตครูการศึกษาชั้นพื้นฐานตามหลักสูตรระดับปริญญาตรี 5 ปี ใน 4 สถาบันการศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 162 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ที่แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัยได้ 5 ข้อ ดังนี้

(1) นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้ง 4 สถาบันการศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมอยู่ในระดับปกติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีอยู่ในระดับสูง (2) นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน (3) นักศึกษาชั้นปีที่ 4 เพศชายและเพศหญิง ทั้ง 4 สถาบันการศึกษา มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีในส่วนของ การควบคุมอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (4) นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้ง 4 สถาบันการศึกษาที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน (5) นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้ง 4 สถาบันการศึกษาที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

Abstract

The researcher was aimed to study emotional quotient of fourth-year students in producing five year teacher program according to bachelor's degree 5 year curriculum of 4 educational institutions and compare emotional quotient among these students. The following independent variables were: educational institute, sex, major fields of study, and grade point average. The samples of this study were 162 fourth-year students who studied in producing five year teacher program according to bachelor's degree 5 year curriculum of 4 educational institutions in second semester, academic year 2007. The instrument was an emotional quotient questionnaire which was developed by Department of Mental Health, Ministry of Public Health : goodness, intelligence, happiness. The data were statistically analyzed to find out percentages, mean, and standard deviations.

The results of the study revealed that :

[1] Most of the fourth-year students from educational institutes maintained normal level of emotional quotient; especially, they were focusing on goodness at high level. [2] In overall, there were no statistically significant difference of emotional quotient as perceived by the fourth-year students who were from different institutions. [3] As perceived by male and female students, there were no statistically significant difference of emotional quotient, except the goodness of emotional quotient. The control emotional quotient were statistically significant difference at the .05 level. [4] As perceived by students who were from different study programs, there were no statistically significant difference of emotional quotient. [5] As perceived by students with different grade point averages, there were no statistically significant difference of emotional quotient.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งสำหรับการพัฒนาบุคคล สังคม และประเทศชาติ การให้การศึกษาที่ดีแก่พลเมืองของชาติย่อมเป็นการวางรากฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนา ทั้งมวล ประเทศใดที่มีประชากรได้รับการศึกษาอย่างถูกต้องและทั่วถึง ประเทศนั้นก็จะประสบกับความสำเร็จในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะการพัฒนาประเทศต้องอาศัยกำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญซึ่งกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนา คือ กระบวนการทางการศึกษานั้นเอง

การจัดการศึกษาทุกระดับจะมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน คือ ปรัชญาการศึกษา หลักสูตร วิธีสอน การวัดและประเมินผล และการวิจัย (ล้วน และอังคณา สายยศ, 2539, หน้า 33) โดยบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในองค์ประกอบทั้ง 5 มากที่สุดก็คือ ครู ทั้งนี้เพราะครูต้อง

ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการ โดยรอบด้านขึ้นในตัวผู้เรียน ครูจึงเป็นบุคคลที่รับภาระหนักเพราะว่าต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บังเกิดผลดีนั้น นอกจากจะต้องมีการเตรียม การสอน เตรียมบทเรียน เตรียมสื่อการสอนและอื่นๆ แล้ว ครูยังต้องประพฤติปฏิบัติให้ได้ตามคำสอนของคนด้วยจึงจะทำให้ผู้รับคำสอนมีความเชื่อมีความเลื่อมใส มีความศรัทธาและปฏิบัติตามคำสอนด้วยความสนใจ อานาจ เจริญศิลป์ (2526, หน้า 1) กล่าวว่า ครูถือว่าเป็นบุคคลที่มีเกียรติ ได้รับการยกย่องว่าเป็นปูชนียบุคคล เป็นแม่พิมพ์ของชาติควรแก่การเคารพบูชา ครูจึงเป็นบุคลากรหลักในวิชาชีพครู

วิชาชีพครูถือเป็นวิชาชีพชั้นสูงเช่นเดียวกับวิชาชีพอื่นๆ ลักษณะที่สำคัญของวิชาชีพครูมี 6 ประการ ดังนี้คือ ประการแรก วิชาชีพครูมีบริการที่ดีให้แก่สังคมที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงและจำเป็นที่สังคมจำเป็นต้องมีบริการดังกล่าว ประการที่สอง วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่ใช้วิธีการแห่งปัญญาในการให้บริการ ประการที่สาม วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่จำเป็นต้องได้รับการศึกษาอบรมให้เป็นผู้ที่มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่จะสอนอย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง ประการต่อมา วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มีความเป็นอิสระและมีเสรีภาพทางวิชาการในการให้บริการตามมาตรฐานวิชาชีพ ประการที่ห้า วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่มุ่งบริการแก่ผู้อื่นมากกว่าหาประโยชน์จากผู้รับบริการจึงจำเป็นต้องเป็นวิชาชีพที่มีจรรยาบรรณเป็นแนวทางในการปฏิบัติวิชาชีพ และประการสุดท้าย มีสถาบันวิชาชีพที่เป็นแหล่งกลางในการควบคุมมาตรฐานและส่งเสริมความก้าวหน้าของวิชาชีพซึ่งก็คือ คุรุสภา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ก่อตั้งขึ้นมาเป็นเวลาเกือบ 40 ปี และเป็นสถาบันการศึกษาหลักของสังคมที่ผลิตบัณฑิตและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรับใช้และพัฒนาการเรียน การศึกษาและสังคมในทุกๆ ด้าน คณะศึกษาศาสตร์เป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่โดยตรงต่อการผลิตครู คณะศึกษาศาสตร์มีหลักสูตรเพื่อผลิตนักศึกษาครูในหลากหลายสาขาวิชาเอกทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอกโดยเฉพาะอย่างยิ่งการอบรมสั่งสอน บ่มเพาะและปลูกฝังความเป็นอาชีวะศึกษาศาสตร์ให้แก่นักศึกษาในระดับปริญญาตรีตลอดระยะเวลา 4-5 ปีที่ศึกษา ตามปณิธานของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (ศึกษาศาสตร์สาร ปีที่ 33 ฉบับที่ 1-2 มกราคม-ธันวาคม 2549, หน้า 1) ที่กล่าวว่า คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความมุ่งมั่นในการผลิตบัณฑิตทางการศึกษาทุกระดับให้เป็นครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณธรรมและความเป็นเลิศทั้งศาสตร์และศิลป์ คณะศึกษาศาสตร์มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาศาสตร์ทางการศึกษาโดยใช้กระบวนการศึกษาวิจัยในการทำ ความรู้ที่มีอยู่ให้กระจ่างและแสวงหาองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสม คณะศึกษาศาสตร์มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษาและคุณภาพชีวิตของประชาชนในสังคมโดยการบริการแก่ชุมชน รวมทั้งการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

คุณภาพครูเป็นปัจจัยสำคัญที่สำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพการศึกษา การศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาคุณภาพคนให้เป็นผู้สมบูรณ์พร้อมทั้งกาย สติ จิตและปัญญา พร้อมทั้งความสามารถในการสร้างสรรค์สังคมคุณภาพ สังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมอันก่อปรด้วยความสมานฉันท์และความเอื้ออาทรต่อกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า คำนำ) ปัจจุบันสังคมไทยเกิดภาวะวิกฤติทางสังคมและเศรษฐกิจอันเป็นสาเหตุให้คนในสังคมเกิดความเครียด เนื่องจากสังคมไทยในปัจจุบันเป็นยุคที่มีการแข่งขันสูงในทุกๆ ด้าน เช่น การแข่งขันในด้านธุรกิจการค้า การประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตประจำวันรวมถึงด้านการศึกษา ดังจะเห็นได้ว่าการแข่งขันกันอย่างสูงในสังคมปัจจุบันที่เกิดขึ้นนั้นสามารถเกิดกับคนไทยทุกเพศทุกวัย แม้แต่เยาวชนไทยในวัยเรียนซึ่งต้องพบกับภาวะการแข่งขันทางการศึกษาที่สูงขึ้นเรื่อยๆ สังเกตได้จากจำนวนของโรงเรียนกวดวิชาที่เพิ่มขึ้นทั่วทุกภูมิภาคในประเทศไทย อีกทั้งค่านิยมการยอมรับบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการ จึงทำให้เกิดการมุ่งแสวงหาความรู้ทางด้านวิชาการเพื่อสอบแข่งขันและการเป็นที่ยอมรับจากสังคม ซึ่งในปัจจุบันเยาวชนไทยมีความรู้ความสามารถและเป็นเลิศทางวิชาการอย่างมากหรือที่เรียกว่า “ความฉลาดทางสติปัญญา” (Intelligence Quotient) ที่สูงขึ้น มีโครงการต่างๆ เกิดขึ้นมากมายที่มุ่งเน้นที่จะพัฒนาและส่งเสริมเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษหรือที่เรียกว่า โครงการ Gifted โครงการพิเศษเพื่อรับบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เช่น โครงการสืบสานครุภาษาไทย โครงการครุศิลป์ โครงการทุนแพทย์อาสาหรือโครงการนักเรียนทุนเรียนดี เป็นต้น แต่ในขณะที่เดียวกันในจำนวนเยาวชนไทยเหล่านั้นยังขาดความสามารถในการจัดการและควบคุมอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม ดังตัวอย่างข่าวที่ปรากฏทางสื่อต่างๆ ตัวอย่างเช่น นักศึกษารายหนึ่งตัดสินใจฆ่าตัวตายเพราะไม่ได้เกียรตินิยม นักศึกษาแพทย์ฆ่าหน้าศพแฟนสาวที่คิดตีตัวออกห่าง นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ฆ่าตัวตายเพราะปัญหาการขาดแคลนด้านการเงิน ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาชู้สาวและการขายบริการทางเพศในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการขาดความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient)

ดังนั้นการจัดการศึกษาจะต้องสร้างคนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสุขโดยเน้น การสอนให้คิด เชื่อมโยงสำหรับบทบาทของครูจะต้องมีความรู้และความประพฤตินี้และเนื่องจากครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญและมีบทบาทมากที่สุดในกระบวนการจัดการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาจะสำเร็จได้ต้องอาศัยการปฏิรูปคนเป็นสำคัญ ครูจึงมีบทบาทและหน้าที่สำคัญ ที่จะต้องพัฒนาคนยกระดับคุณภาพของคนยกระดับจิตวิญญาณของมนุษย์ ครูเป็นผู้สร้างที่ยิ่งใหญ่ คือ สร้างคนดี คนเก่งให้กับประเทศชาติและสังคม และเพื่อให้ได้ครุดีมีคุณภาพ การผลิตและพัฒนาครูให้มีคุณภาพมาตรฐานที่สามารถจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแนวปฏิรูปการศึกษาสถาบันผลิตครูซึ่งมีหน้าที่ในการพัฒนาความรู้ ทักษะทางวิชาการและวิชาชีพจะต้องตระหนักในความสำคัญตรงจุดนี้เช่นเดียวกับคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ตั้งวิจัยครั้งนี้ว่า คณะศึกษาศาสตร์ เป็นคณะต้นแบบที่เน้นการผลิตบัณฑิตให้เป็นคนเก่ง ดี มีความสุข ภารกิจในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและความเป็นเลิศ ส่งเสริมและพัฒนาการวิจัย...(ศึกษาศาสตร์สาร ปีที่ 33 ฉบับที่ 1-2 มกราคม-ธันวาคม 2549, หน้า 1)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวมาทั้งหมด จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในโครงการผลิตครูการศึกษา ชั้นพื้นฐานตามหลักสูตรระดับปริญญาตรี 5 ปี ใน 4 สถาบันการศึกษา ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งเป็นนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษาจากรัฐบาลตาม โครงการผลิตครูการศึกษา ชั้นพื้นฐานตามหลักสูตรระดับปริญญาตรี 5 ปี (ครูพันธุ์ใหม่) โดยนักศึกษากลุ่มนี้จากทั้ง 4 สถาบันการศึกษานักศึกษาที่ถือว่ามีความรู้ความสามารถและมีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ คือ มีความฉลาดทางสติปัญญา (Intelligence Quotient) ทั้งจากข้อมูลด้านผลการศึกษา การประกวดแข่งขันความสามารถต่างๆ เป็นต้น แต่ในด้านความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Quotient) ยังไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนนี้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านนี้ เพื่อจะได้ทราบข้อมูลครอบคลุมทุกด้านและจะได้ใช้ข้อมูลจากการวิจัยนี้เป็นแนวทางในปรับปรุงหรือส่งเสริมนักศึกษาในสาขาวิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพ เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และคนที่มีความสุข เพื่อออกไปทำหน้าที่รับใช้สังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในโครงการผลิตครูการศึกษาชั้นพื้นฐานตามหลักสูตรระดับปริญญาตรี 5 ปี ใน 4 สถาบันการศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในโครงการผลิตครูการศึกษาชั้นพื้นฐานตามหลักสูตรระดับปริญญาตรี 5 ปี ใน 4 สถาบันการศึกษาดำเนินการ สถานศึกษา เพศ สาขาวิชาและระดับผลการเรียนของนักศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้สถาบันการศึกษาที่ผลิตครูได้ทราบถึงลักษณะความฉลาดทางอารมณ์ทั่วไปของนักศึกษาที่เข้าเรียนวิชาชีพครูซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดหลักสูตรการศึกษาของแต่ละสถาบัน รวมถึงการจัดการเรียนการสอน
2. เพื่อใช้เป็นแนวทางให้นักศึกษาทราบความฉลาดทางอารมณ์ทั้งในส่วนดีและ ส่วนด้อยของตนเองเพื่อให้เกิดการตระหนักรู้และแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นต่อไป

3. เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนา ปรับปรุงนักศึกษาในหลักสูตรวิชาชีพครูต่อไป

4. ช่วยให้ทุกฝ่ายได้ตระหนักถึงความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ที่มีต่อตนเองและสังคม โดยส่วนรวม

ขอบเขตของงานวิจัย

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ใน 4 สถาบันการศึกษา ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งเป็นนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษาจากรัฐบาลตาม โครงการผลิตครู การศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรระดับ ปริญญาตรี 5 ปี (ครูพันธุ์ใหม่) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550

ด้านเนื้อหา

เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้คือ การวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ในโครงการ ผลิตครูการศึกษา ขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรระดับปริญญาตรี 5 ปี(หลักสูตร 5 ปี รุ่นแรก) ใน 4 สถาบันการศึกษา โดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบใหญ่ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านดี ด้านเก่ง ด้านสุข โดยสามารถแยกด้านย่อยออกเป็น 9 ด้าน ดังนี้ ด้าน การควบคุมตนเอง ด้านเข้าใจผู้อื่น ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีแรงจูงใจ ด้านการตัดสินใจและแก้ปัญหา ด้านสัมพันธภาพ ด้านความภูมิใจในตนเอง ด้านพอใจในชีวิตและด้านสุขสงบทางใจ

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ใน 4 สถาบันการศึกษา ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์และมหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ใน 4 สถาบันการศึกษา ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (44 คน) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (39 คน) มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุตรดิตถ์ (41 คน) และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (38 คน) รวมจำนวนทั้งหมด 162 คน ซึ่งเป็นนักศึกษาที่ ได้รับทุนการศึกษาจากรัฐบาลตาม โครงการผลิตครูการศึกษา ขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรระดับปริญญาตรี 5 ปี (ครูพันธุ์ใหม่) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา เช่น สถาบันการศึกษา เพศ สาขาวิชา ระดับผลการเรียนของนักศึกษาซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 52 ข้อโดยแบ่งออกเป็นองค์ประกอบใหญ่ 3 ด้านและด้านย่อย 9 ด้าน คือ

1. ด้านดี แยกออกเป็น ควบคุมตนเอง จำนวน 6 ข้อ เห็นใจผู้อื่น จำนวน 6 ข้อ รับผิดชอบ จำนวน 6 ข้อ
2. ด้านเก่ง แยกออกเป็น มีแรงจูงใจ จำนวน 6 ข้อ ตัดสินใจและแก้ปัญหา จำนวน 6 ข้อ สัมพันธภาพ จำนวน 6 ข้อ
3. ด้านสุข แยกออกเป็น ภูมิใจในตนเอง จำนวน 6 ข้อ พอใจชีวิต จำนวน 6 ข้อ สุขสงบทางใจ จำนวน 6 ข้อ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา
2. ศึกษาแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ในเรื่องเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา
4. ดำเนินการจัดพิมพ์แบบสอบถาม ตามแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข โดยปรับปรุงคำชี้แจงในแบบสอบถามให้สอดคล้องกับการนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
5. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษานักศึกษาชั้นปีที่ 4 ใน 4 สถาบันการศึกษา ที่เรียนในโครงการผลิตครูการศึกษา ขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรระดับปริญญาตรี 5 ปี (ครูพันธุ์ใหม่) รวมจำนวนทั้งหมด 162 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบสอบถามและแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วให้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ได้รับทุนการศึกษาจากรัฐบาลตาม โครงการผลิตครูการศึกษา ขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรระดับปริญญาตรี 5 ปี (ครูพันธุ์ใหม่) ของทั้ง 4 สถาบันการศึกษา ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยให้นักศึกษาประเมินระดับความฉลาดทางอารมณ์ของตนเอง
2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยวิธีการสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้วิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่คำนวณค่าร้อยละ
2. ตรวจสอบแบบสอบถามโดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขกำหนด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติข้อมูลเกี่ยวกับ ความฉลาดทางอารมณ์จำแนกตามตัวแปร สถานศึกษา เพศ สาขาวิชาและระดับผลการเรียนของนักศึกษา นำมาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วสรุปประเด็นนำเสนอในลักษณะเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพต่อไป

ผลการวิจัย

1. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้ง 4 สถาบันการศึกษา มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมอยู่ในระดับปกติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ด้านคืออยู่ในระดับสูง
2. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน
3. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 เพศชายและเพศหญิง ทั้ง 4 สถาบันการศึกษา มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีในส่วนของ การควบคุมอารมณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้ง 4 สถาบันการศึกษาที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน
5. นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้ง 4 สถาบันการศึกษาที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน

ผลวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในภาพรวม

ความฉลาดทางอารมณ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
- ด้านดี	59.94	5.71	สูงกว่าปกติ
- ด้านเก่ง	55.57	6.45	ปกติ
- ด้านสุข	52.26	5.50	ปกติ
รวม	167.77	14.45	ปกติ

จากตารางที่ 1 พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับปกติ ($\bar{x} = 167.77$) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้ว พบว่า ในด้านดี อยู่ในระดับสูงกว่าปกติ ($\bar{x} = 59.94$) รองลงมาคือ ด้านเก่ง ($\bar{x} = 55.57$) และด้านสุข ($\bar{x} = 52.26$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในภาพรวม
จำแนกตามสถาบันการศึกษา

ความฉลาด ทางอารมณ์	สถาบัน ก		สถาบัน ข		สถาบัน ค		สถาบัน ง		F	Sig
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
- ด้านดี	58.79	4.95	60.69	5.62	59.77	5.97	60.58	6.25	0.994	0.397
- ด้านเก่ง	54.51	7.31	22.00	5.80	56.54	6.52	56.29	6.01	0.950	0.418
- ด้านสุข	51.79	5.81	51.38	5.06	51.85	5.24	54.00	5.62	1.909	0.130
รวม	165.09	14.91	167.08	13.47	168.15	14.71	170.88	14.50	1.167	0.324

จากตารางที่ 2 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในภาพรวม ได้ค่า $F = 1.167$ ซึ่งแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาทั้ง 4 สถาบันในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในภาพรวม จำแนกตามเพศ

ความฉลาด ทางอารมณ์	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
- ด้านดี	60.52	4.52	59.85	5.87	0.503	0.616
- ด้านเก่ง	57.52	5.87	55.28	6.51	1.494	0.137
- ด้านสุข	51.19	5.44	52.43	5.51	0.960	0.338
รวม	162.24	13.24	167.55	14.65	0.497	0.620

* มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาระหว่างเพศหญิงและเพศชาย ในภาพรวม พบว่า ได้ค่า $t = 0.497$ ซึ่งแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาทั้งเพศหญิง และเพศชาย ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในภาพรวม จำแนกตามโปรแกรมวิชา

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในภาพรวม จำแนกตามโปรแกรมวิชา

ความฉลาดทางอารมณ์	คณิตศาสตร์		อังกฤษ		สังคม		ภาษาไทย		ปฐมวัย		กศ.พิเศษ		วิทยาศาสตร์		F	Sig
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
- ด้านดี	60.61	5.70	59.25	4.71	59.71	3.55	59.64	6.49	60.40	7.34	60.00	6.12	60.25	5.95	0.211	0.973
- ด้านเก่ง	57.61	5.87	55.08	5.24	53.86	4.06	55.08	8.45	55.67	7.82	54.31	5.84	55.75	8.46	0.959	0.455
- ด้านสุข	52.76	6.14	51.05	5.14	52.57	4.50	54.56	4.50	53.40	5.23	50.76	5.40	51.88	6.98	1.621	0.145
รวม	170.97	15.22	165.38	12.23	166.14	6.67	169.28	15.88	169.47	17.32	165.07	13.94	167.88	18.07	0.752	0.609

จากตารางที่ 4 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในภาพรวม ได้ค่า $F = 0.752$ ซึ่งแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในแต่ละโปรแกรมวิชา ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในภาพรวม จำแนกตามระดับผลการเรียน

ความฉลาดทางอารมณ์	2.00-2.50		2.51-3.00		3.01-3.50		3.51-4.00		F	Sig
	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.		
- ด้านดี	58.00	0.00	59.12	5.97	59.83	5.40	60.44	6.24	0.299	0.826
- ด้านเก่ง	51.00	0.00	55.18	5.68	55.25	5.80	56.35	7.45	0.509	0.676
- ด้านสุข	52.00	0.00	52.12	6.85	51.84	5.30	53.08	5.44	0.564	0.639
รวม	161	0.00	166.41	16.29	166.91	13.24	169.87	15.98	0.591	0.622

จากตารางที่ 5 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในด้านภาพรวม ได้ค่า $F = 0.591$ ซึ่งแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในแต่ละเกรดเฉลี่ย ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยในประเด็นแรกพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้ง 4 สถาบันการศึกษา มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมอยู่ในระดับปกติเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ด้านที่อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเป็นรายข้อพบว่า ประเด็นที่นักศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าปกติ ได้แก่ การควบคุมอารมณ์และความต้องการ การเห็นใจผู้อื่น และความรับผิดชอบ ซึ่งผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับจรรยาบรรณ ศกฺฎ (2545, หน้า 78) ได้วิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยต่อความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของช่อลัดดา ขวัญเมือง (2542, หน้าบทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง พบว่า นักศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม ความฉลาดในตนเอง และความฉลาดทางอารมณ์ระหว่างบุคคลอยู่ในระดับค่อนข้างสูง จากผลการวิจัยในข้อนี้สามารถอภิปรายได้ว่าอาจเนื่องมาจากแต่ละสถาบันการศึกษาได้มีการส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความสามารถของตนเองและยอมรับความสามารถของผู้อื่น โดยมีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ใช้ความรู้ความสามารถของตนเอง การทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งเพื่อนในสถาบันเดียวกันและต่างสถาบัน มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลในรูปแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อสร้างสรรค์ประสบการณ์ชีวิตในด้านต่างๆ สามารถเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ตามที่แต่ละสถาบันการศึกษาได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อประโยชน์ในการพัฒนา ส่งเสริมและเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ให้นักศึกษาเป็นปกติวิสัยอยู่แล้ว ที่สำคัญผลการวิจัยในประเด็นที่สอง พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ศึกษาอยู่ในสถาบันการศึกษาต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษากลุ่มที่ทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ใน 4 สถาบันการศึกษาซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นนักศึกษาที่ได้รับทุนการศึกษาจากรัฐบาลตาม โครงการผลิตครูการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรระดับปริญญาตรี 5 ปี (ครูพันธุ์ใหม่) ตามนโยบายการบริหารจัดการแต่ละสถาบันการศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ ได้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้แก่ นักศึกษาของตนเองในแต่ละเป็นทุนเดิมอยู่เดิมประกอบกับการประสานความร่วมมือระหว่างกันของทั้ง 4 สถาบันที่เข้าร่วมในการจัดโครงการกิจกรรมค่ายเสริมสร้างประสบการณ์วิชาชีพครูภาคฤดูร้อนให้กับนักศึกษาทุนดังกล่าวทุกปี การศึกษา โดยแต่ละสถาบันจะหมุนเวียนกันเป็นเจ้าภาพจัดให้มีการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างกลุ่มนักศึกษาย่อยครั้งถือว่าการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีโอกาสพบปะ แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ประสบการณ์ร่วมกันบ่อยครั้งซึ่งการจัดโครงการกิจกรรมค่ายเสริมสร้างประสบการณ์วิชาชีพครูภาคฤดูร้อนทุกครั้งจะมีกิจกรรมที่หลากหลายให้แก่ นักศึกษาซึ่งบางกิจกรรมนักศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบและ

ดำเนินการในส่วนที่ตนเองได้รับมอบหมาย นักศึกษาแต่ละสถาบันได้มีส่วนร่วม มีประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันในบริบท สภาพแวดล้อมที่หลากหลาย ประเด็นเหล่านี้ถือว่าเป็นปัจจัยหลักสำคัญประการหนึ่งที่ฝึกฝนให้นักศึกษารู้จักการทำงาน ฝึกความรับผิดชอบ และการประสานการทำงานร่วมกันระหว่างเพื่อนร่วมสถาบัน เพื่อนต่างสถาบันและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมทัศนศึกษาเรียนรู้สถานที่สำคัญ แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในแต่ละจังหวัด กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม เช่น การจัดกิจกรรมร่วมกับโรงเรียนในชุมชน การสอนหนังสือให้นักเรียน กิจกรรมนันทนาการ การแข่งขัน เกม กีฬา และกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้นับได้ว่าเป็นรากฐานที่สำคัญในการช่วยเสริมสร้าง ปลุกฝังและหล่อหลอมให้นักศึกษามีพัฒนาการความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีในส่วนของ การควบคุมอารมณ์และความต้องการ การเห็นใจผู้อื่น และความรับผิดชอบ อยู่ในระดับที่สูง สอดคล้องกับ ขวัญฤดี ขำช่อนสัตย์ (2542, หน้า 77) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลมีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวความคิดของ Goleman (1998) ได้เสนอความคิดไว้ว่า ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะเป็นผู้ที่มีจรรยา มีความรับผิดชอบต่อสังคมและมีธรรมาศัยดี เช่นเดียวกับกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2543, หน้า55) ได้กล่าวไว้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ คือ การใช้ความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข ซึ่งประกอบด้วย ดี เก่ง และสุข ดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มเป้าหมายที่วิจัยครั้งนี้โดยรวมของทั้ง 4 สถาบันล้วนแต่เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 ซึ่งนักศึกษาที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่สูงจะมีแนวโน้มของความฉลาดทางอารมณ์ในภาพรวมสูงกว่านักศึกษาที่มีระดับชั้นปีที่ต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของอรรถัย ศิริลักษณ์ (2545) พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาในระดับที่สูงขึ้นมีแนวโน้มที่จะมีความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นตามไปด้วยซึ่งอาจเป็นเหตุผลมาจากความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาจะมีการพัฒนาตามวัยและประสบการณ์ที่สูงขึ้น เช่นเดียวกับวิระวัฒน์ ปันนิตามัย (2544) ที่กล่าวว่า นักศึกษาในระดับชั้นปีที่สูงขึ้นไปจะมีวุฒิมากขึ้น และได้รับประสบการณ์ต่างๆ มากขึ้น นอกจากนี้สิ่งเกื้อหนุนหรือประสบการณ์ทางการเรียนที่นักศึกษาได้รับในแต่ละชั้นปี ทั้งกระบวนการทางวิชาชีพที่มีมากขึ้นทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ก็ยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนเสริมให้นักศึกษาในระดับชั้นปีที่สูงขึ้น มีความฉลาดทางอารมณ์สูงขึ้นตามไปด้วยทั้งจากประสบการณ์ เหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาที่มีส่วนทำให้นักศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่านักศึกษาสามารถผ่านภาวะสับสนในตนเองสามารถเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสามารถในการบริหารอารมณ์ของตน ยอมรับในตนเอง มอง

โลกในแง่ดีและพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพของคนให้ดียิ่งขึ้น เพื่อประสบความสำเร็จสูงสุดทั้งในด้านการเรียนและการประกอบอาชีพทางการศึกษาหรืออาชีพอื่นต่อไปในอนาคต

2. ผลการวิจัยในประเด็นที่สามพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 เพศชายและเพศหญิง ทั้ง 4 สถาบันการศึกษา มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมไม่แตกต่างกัน ผลเช่นนี้อาจเป็นไปได้ที่ว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงอยู่ในช่วงอายุที่ใกล้เคียงกันคือ ช่วงอายุ 18-22 ปี จึงส่งผลทำให้มีระดับความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในช่วงใกล้เคียงกันอีกทั้งพัฒนาการทางด้านร่างกายของช่วงอายุ 18-22 ปีนี้ เป็นช่วงที่การพัฒนาเป็นไปอย่างสมบูรณ์แบบและพัฒนาอย่างเต็มที่แล้ว จึงส่งผลทำให้มีความสามารถในการปรับตัวทางด้านความฉลาดทางอารมณ์เป็นไปอย่างสมบูรณ์ตามไปด้วย สอดคล้องกับ Goleman (1998) ที่กล่าวว่า เพศหญิงและเพศชายไม่มีความแตกต่างในความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ แต่การที่บุคคลมีประสบการณ์ส่วนตัวแตกต่างกัน ทำให้มีข้อดี ข้อด้อย แตกต่างกันในบางส่วน เช่น บางคนมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมาก แต่ขาดความสามารถในการจัดการกับความเศร้า โศกเสียใจของตนเอง ในขณะที่บางคนอาจจะรู้ว่าขณะนี้ตนอยู่ในภาวะอารมณ์ใด แต่การแสดงออกของอารมณ์กลับไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเพื่อพัฒนาแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของประชาชนชาวไทย อายุระหว่าง 12-60 ปี ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2543) ซึ่งพบว่า เพศชายและเพศหญิงไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ในภาพรวม

ทั้งนี้จากผลการวิจัยในประเด็นนี้เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีในส่วนของ การควบคุมอารมณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิระวัฒน์ ปินนิตามัย และอุสา สุทธิสาคร (2542) ที่พบว่า เพศหญิงโดยรวม มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์สูงกว่าเพศชาย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โรเบิร์ต โรเซนทาล (ฮ้างใน เทอดศักดิ์ เดชคง, 2542, หน้า 44) ที่พบว่า เพศหญิงมีความสามารถในการอ่านอารมณ์ได้ดีกว่าเพศชาย สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากเพศชายมีความละเอียดอ่อนในเรื่องของอารมณ์ ให้ความสำคัญกับอารมณ์ที่เกิดขึ้นน้อยกว่าเพศหญิง ทำให้เพศหญิงสามารถรู้เท่าทันอารมณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งสาเหตุและผลของอารมณ์ที่เกิดขึ้นได้ดีกว่าเพศชาย และที่พบว่าเพศหญิงมีความสามารถในการอ่านอารมณ์ได้ดีกว่าเพศชายนั้น ก็อาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เพศหญิงมีความฉลาดทางอารมณ์ในการเอาใจเขามาใส่ใจเราสูงกว่าเพศชาย และดังที่จารุวรรณ สกฤต (2545, หน้า 27) กล่าวว่าโดยทั่วไปแล้วเพศหญิงจะรับรู้สภาวะอารมณ์ของตน มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และมีการปฏิบัติระหว่างบุคคลได้ดีกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายจะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง และมองโลกในแง่ดี สามารถปรับตัวได้ง่ายกว่าและจัดการกับสภาวะกดดันได้ดีกว่าเพศหญิง นอกจากนี้ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่ายังมีปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลคือ ด้านบุคลิกลักษณะของนักศึกษาที่เลือกเรียนสาย

วิชาชีพทางการศึกษาหรือสายวิชาชีพครู โดยเฉพาะเพศหญิงส่วนมากจะมีบุคลิกลักษณะที่ถูกหล่อหลอม และขัดเกลาทั้งจากกระบวนการทางการศึกษา ทางวิชาชีพและทางสังคมและสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อนักศึกษา โดยนักศึกษาจะค่อยๆ ปรับอุปนิสัย กิริยามารยาทและบุคลิกลักษณะของตนให้เป็นคนที่ใจเย็น สุภาพ เรียบร้อย และเรียบง่าย เป็นต้น

3. ผลการวิจัยในประเด็นที่สี่ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้ง 4 สถาบันการศึกษาที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับผลการวิจัยในประเด็นที่ห้า พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ทั้ง 4 สถาบันการศึกษาที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการศึกษาในสถาบันกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกันนั้นไม่ได้ทำให้เกิดระดับความแตกต่างทางอารมณ์ที่แตกต่างกัน เพราะเมื่อนักศึกษาเข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาแล้วไม่ว่าจะสถาบันการศึกษาใด และจะเป็นกลุ่มสาขาวิชาใดก็ตาม แต่ละสถาบันการศึกษาและกลุ่มสาขาวิชา ก็จะทำให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนานักศึกษาอย่างเต็มที่และเท่าเทียมกันดังที่ ธิดารัตน์ บุญนุช (2525) กล่าวว่า หน้าที่ของมหาวิทยาลัยคือ จะต้องศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับนักศึกษาเพื่อจะได้จัดหลักสูตรการสอน ตลอดจนสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเองไปในทิศทางที่เขา เลือกเองได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด และเป็นสิ่งที่น่ายินดีที่นักศึกษาในสายวิชาการศึกษาหรือสายวิชาชีพครูที่เรียนในสถาบันและกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างหลากหลายกันออกไปมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมอยู่ในระดับปกติ เพราะอาชีพครูเป็นอาชีพที่ต้องการบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าอาชีพอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับพรรณิ บุญประกอบ (2542, หน้า 2) ได้กล่าวถึง การเสริมสร้าง EQ ของครู โดยที่ครูสามารถฝึกฝนตนเองเพื่อเสริมสร้าง EQ ได้ โดยการที่ตระหนักรู้อารมณ์ของตนเอง มีการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง มีการจูงใจตนเอง ตระหนักรู้อารมณ์ผู้อื่น และการมีทักษะทางสังคม ในด้านการฝึกการสื่อสาร ฝึกแสดงความชื่นชมผู้อื่น เมื่อฝึกฝนตนเองอยู่เสมอก็จะมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของครูซึ่งจะมีผลต่อการจัดการเรียนการสอน การรับรู้อารมณ์ของผู้เรียนเมื่อต้องไปประกอบอาชีพทางการศึกษาในอนาคต นอกจากนี้ นักศึกษาที่เรียนสายการศึกษาหรือสายวิชาชีพครูต้องเรียนกระบวนการพื้นฐานทางการศึกษาที่คล้ายคลึงกัน เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและความถนัดในสายวิชาชีพ เช่นเดียวกัน สอดคล้องกับจารุวรรณ สกุศล (2545, หน้า 80) ที่ได้ทำวิจัยเรื่องอิทธิพลของประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยต่อความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตทุกกลุ่มวิชาชีพมีความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับผลการวิจัยที่นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 ทั้ง 4 สถาบันการศึกษาที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าการพัฒนานักศึกษาให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและเป็นบุคคลที่มีคุณค่าต่อสังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาทั้งความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางสมองหรือ

สติปัญญาควบคู่กันไปอย่างสมดุล Goleman (1998, หน้า 317) เชื่อว่า ความฉลาดทางอารมณ์นั้นแตกต่างจากเชาว์ปัญญาหรือความสามารถทางสมอง แต่เสริมเกื้อกูลกัน คนที่เก่งแต่หนังสือแต่ขาดความฉลาดทางอารมณ์มักจะมาทำงานให้กับคนที่มึนระดับเชาว์ปัญญา หรือความสามารถทางสมองต่ำกว่าตน เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว พ่อ แม่ ครู สถานศึกษาตลอดจนบุคคลรอบข้างที่มีส่วนเกี่ยวข้องของครูที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาความสามารถทั้ง 2 ด้านนี้ควบคู่กันไปตามศักยภาพพื้นฐานของแต่ละคนอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของมานพ ทับทิมเมือง (2544, หน้า 76) ที่ศึกษาเรื่องคุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า คุณลักษณะของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการปรับตัวและด้านความมีระเบียบวินัยซึ่งถือว่าเป็นคุณลักษณะขั้นพื้นฐานที่สำคัญที่นักศึกษาพึงมี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทางการศึกษา

1. การจัดการเรียนการสอนในกระบวนวิชาต่างๆ อาจารย์ผู้สอนควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือมีการสอดแทรกเนื้อหาหรือสาระความรู้เกี่ยวกับประเด็น การพัฒนาและเสริมสร้าง ความฉลาดทางอารมณ์ คุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาและใช้ชีวิตอย่างสมบูรณ์ทั้งองค์ประกอบด้านดี เก่ง มีสุข หรือประเด็นอื่นๆ ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน ในชั้นเรียนตามปกติของแต่ละกระบวนวิชา เพื่อปลูกฝังให้นักศึกษาได้ตระหนักและเห็นถึงความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์
2. สถาบันการศึกษาควรมีการจัดให้มีการประเมินคุณภาพของนักศึกษา โดยการตรวจวัด ความฉลาดทางอารมณ์ ความฉลาดทางจริยธรรมควบคู่ไปกับความฉลาดทางสติปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาชีพครูที่ควรจะได้รับ การปลูกฝังส่งเสริมและพัฒนาความรู้ทั้งทางวิชาการในศาสตร์เฉพาะสาขาวิชา และมีความฉลาดและวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความรับผิดชอบ มีความสามารถในการจัดการและควบคุมอารมณ์ของตนเอง มีคุณธรรม และปรับตัวเข้ากับสังคมได้ เพื่อให้นักศึกษาเหล่านี้จะต้องออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถาบันการศึกษาต่างๆ เป็นระยะเวลา 1 ปี การศึกษา จึงควรที่จะเป็นแบบอย่างและแม่พิมพ์ทาง การศึกษาให้แก่เยาวชนของประเทศชาติสืบต่อไป
3. สถาบันการศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนานักศึกษา ควรจัดสิ่งแวดล้อมและ ประสพการณ์ต่างๆ หรือการจัดฝึกอบรม การจัดกิจกรรมเสริมทักษะชีวิต ฯลฯ ให้นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้และพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของตนเองต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา เช่น สภาพแวดล้อม ครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู ฐานะทางเศรษฐกิจ เพื่อจะได้นำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนา ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาต่อไป
2. ควรจะทำการวิจัยในทำนองเดียวกัน โดยการศึกษาแก่นักศึกษาสายวิชาชีพครูในสถาบันอื่นๆ ทั้งของรัฐและเอกชน โดยอาจจะศึกษาในระดับภาคหรือระดับประเทศเพื่อให้ครอบคลุมประชากรในวงกว้างขึ้น
3. ควรจะมีการศึกษาเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มเดิมโดยเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังจากการที่นักศึกษาออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นระยะเวลา 1 ปีการศึกษา เพื่อจะได้ทราบถึงพัฒนาการทางด้านความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาและเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะช่วยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาและส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ที่มีต่อการศึกษา การทำงานและการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมกับผู้อื่น

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข. (2543). อีคิว : การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์. นนทบุรี : สำนักพิมพ์กรมสุขภาพจิต.
- (2545). แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์. นนทบุรี:กระทรวงสาธารณสุข.
- ขวัญฤดี ขำช่อนสัตย์ (2542). การศึกษาพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จารุวรรณ สกุลคู. (2545). อิทธิพลของประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ช่อลัดดา ขวัญเมือง. (2542). รายงานวิจัยเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง. พิษณุโลก : สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- เทิดศักดิ์ เดชคง. (2542). จากความฉลาดทางอารมณ์สู่สติและปัญญา. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์มติชน.
- ธิดารัตน์ บุญนุช. (2525). การพัฒนากิจกรรมนิสิต นักศึกษา. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- พรรณี บุญประกอบ. (2542). การสร้างเสริม EQ ในโรงเรียน กลุ่มเด็กและวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มานพ ทับทิมเมือง. (2544). คุณลักษณะนักศึกษาที่พึงประสงค์ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ล้วน และอังคณา สายยศ. (2539). การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วีระวัฒน์ ปันนิตามัย.(2544). เข้าวอารมณ์ (EQ) : ดัชนีวัดความสุขและความสำเร็จของชีวิต. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด.
- วีระวัฒน์ ปันนิตามัย และอุสา สุทธิสาคร (2542). ผลการใช้เกมจำลองชีวิตคนที่มีต่อระดับเขาวนอารมณ์ของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนดุสิต. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ศึกษาศาสตร์สาร. ปีที่ 33 ฉบับที่ 1-2 เดือนมกราคม-ธันวาคม 2549.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). รายงานติดตามผลงานการศึกษาระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ
- อรทัย ศิริลักษณ์. (2545). ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษากิจกรรมบำบัด คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อำนาจ เจริญศิลป์. (2526). วิธีการสอนวิทยาศาสตร์ยุคใหม่. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Donaldson, June. [1997, June]. Emotional Intelligence Test. Emotional Journal.
- Goleman, Daneil. [1998]. Emotional Intelligence : Why it can matter more than IQ. New York : Bantam Books.
- Lynch, Valerie and Lynch Paul. [2001]. Emotional Healing in Minutes. London : Thorsons.